

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om granskning av bildprogram samt vissa lagar som har samband med den

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 2/2000 rd med förslag till lag om granskning av bildprogram samt vissa lagar som har samband med den. Riksdagen har i ärendet mottagit kulturutskottets betänkande nr 5/2000 rd.

Riksdagen förutsätter att Finland skyndar på åtgärder på EU-nivå, som gör det möjligt att förhindra att för barn skadligt material sprids över olika kanaler, inklusive internet.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om granskning av bildprogram

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om granskning av bildprogram samt särskilt om sådana begränsningar i fråga om visning och spridning av dem som är nödvändiga för att skydda barn.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *bildprogram* en film eller en annan upptagning som är avsedd att ses i form av rörliga bilder, såsom filmband, videokassetter, dataskivor eller bildskivor,

2) *interaktivt bildprogram* ett bildprogram där användaren kan påverka de händelser

som syns i bildrutan, såsom video- och datorspel,

3) *beställ-TV* en tjänst där ett bildprogram och dess programinnehåll hålls tillgängligt för allmänheten genom telenätets förmedling, samt med

4) *spridning* att bildprogram erbjuds allmänheten för köp, hyra, lån eller på annat sätt för överlåtelse samt att beställ-TV erbjuds.

2 kap.

Granskning och klassificering av bildprogram

3 §

Visnings- och spridningsbegränsningar

Ett bildprogram får inte visas offentligt eller spridas bland personer under 18 år förrän det har godkänts för visning och spridning enligt denna lag, om inte något annat bestäms nedan.

Den som erbjuder beställ-TV får när det gäller personer under 18 år hålla endast sådana bildprogram och deras programinnehåll tillgängliga som enligt denna lag har godkänts att visas för eller spridas bland dessa personer samt sådana bildprogram som har befriats från granskning.

4 §

Bildprogram som är befriade från granskning

Vad som föreskrivs i 3 § gäller inte interaktiva bildprogram.

Visnings- och spridningsbegränsningarna gäller inte heller bildprogram som

1) har framställts uteslutande för utbildning eller andra kultureller ändamål, vetenskaplig forskning eller fritidssysselsättning,

2) har framställts enbart för marknadsföring, med undantag av marknadsföring av bildprogram till personer under 18 år,

3) uteslutande eller huvudsakligen innehåller musikframföranden eller återgivningar av kultur-, idrotts- eller motionsevenemang eller andaktsstunder eller andra likartade tillställningar och evenemang,

4) enbart innehåller aktuellt nyhetsstoff,

5) innehåller för barn i alla åldrar lämpliga animations-, lek- och hobbyframställningar eller andra motsvarande framställningar, eller som

6) behandlar turism, miljö eller därmed jämförbara teman.

Granskningsmyndigheten kan dock förordna att ett bildprogram som avses i 1 och 2 mom. skall granskas och ålägga programframställaren, importören eller den som visar eller sprider bildprogrammet att lämna in en kopia av programmet till granskningsmyndigheten, om det finns skäl att misstänka att bildprogrammet innehåller stoff som på ett sätt som avses i denna lag är ägnat att inverka skadligt på barns utveckling.

Granskningsmyndigheten skall förbjuda att ett bildprogram som förordnats för granskning visas för eller sprids bland personer som är yngre än 18 år, om programmet enligt bestämmelserna i denna lag inte får godkännas för visning för och spridning bland dessa.

Ett bildprogram får visas i televisionssändningar utan att det har granskats på förhand. Bestämmelser om program som sänds i tele-

vision finns i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998).

5 §

Bildprogram som med hänsyn till förevisningsarrangörens verksamhet är befriade från granskning

Även andra bildprogram än sådana som avses i 4 § får utan att ha granskats visas för personer under 18 år inom verksamheten vid universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter som står under offentlig tillsyn, vid allmänna bibliotek samt vid Finlands filmarkiv liksom vid vetenskapliga kongresser eller kongresser som behandlar konstnärliga frågor samt vid vetenskapliga förenings sammanträden och med dem jämförbara tillställningar.

6 §

Tillstånd att visa ogranskade filmer

Granskningsmyndigheten kan ge tillstånd till att bildprogram som inte har granskats på förhand visas för personer under 18 år vid särskilda evenemang som ordnas för förevisning av bildprogram.

Ett tillstånd kan för viss tid ges också för flera evenemang. Tillståndet kan förenas med behövliga villkor om platsen och tiden för förevisningen av bildprogram samt om publikens ålder.

Tillståndet kan återkallas, om den som har beviljats tillstånd bryter mot denna lag eller villkoren i tillståndet eller om innehållet i de bildprogram som har visats föranleder det. Tillståndet kan återkallas också om granskningsmyndigheten har lämnats felaktiga uppgifter i samband med ansökan om tillstånd.

7 §

Program som är skadliga för barns utveckling

Som bildprogram som är skadligt för barns utveckling betraktas ett program som på grund av sina våldsinslag eller sitt sexuella innehåll eller genom att inge skräck eller på något annat jämförbart sätt är ägnat att inverka skadligt på barns utveckling.

Vid bedömningen enligt 1 mom. av ett bildprogram skall beaktas i vilket samman-

hang och på vilket sätt händelserna i programmet skildras.

8 §

Godkännande av granskade bildprogram

Granskningsmyndigheten skall godkänna ett bildprogram för visning för och spridning bland personer i alla åldrar, om det bedömt utifrån 7 § inte är skadligt för barns utveckling, eller föreskriva en åldersgräns för visningen och spridningen. Enligt grunder som bestäms i 7 § kan förbud mot visning för och spridning bland personer under 18 år utfärdas eller en åldersgräns på 15, 11 respektive 7 år fastställas utifrån programmets innehåll.

Granskningsmyndigheten kan som villkor för godkännande av ett bildprogram ålägga sökanden att från programmet avlägsna avsnitt som enligt grunderna i 7 § bedöms vara skadliga för barns utveckling.

Ett bildprogram för vilket fastställts en åldersgräns får visas även för ett barn som med högst två år underskrider den åldersgräns som har godkänts för programmet, om barnet är i sällskap med en person som har fyllt 18 år.

9 §

Ansökan om granskning

Ansökan om godkännande av ett bildprogram för visning för och spridning bland personer under 18 år skall göras till granskningsmyndigheten.

I ansökan skall nämnas sökandens namn och adress samt det ursprungliga namnet på det bildprogram som skall granskas samt det namn som är avsett att användas vid distributionen i Finland. Till ansökan skall fogas en kopia av bildprogrammet och en redogörelse för programmets innehåll.

10 §

Ny granskning av program

Utan hinder av ett lagakraftvunnet beslut kan granskningsmyndigheten på ansökan granska och klassificera ett bildprogram på nytt.

3 kap.

Anmälningar och anteckningar som gäller bildprogram

11 §

Anmälningsskyldighet

Framställaren eller importören av ett bildprogram skall göra en anmälan om ett ogranskat program till granskningsmyndigheten innan programmet visas eller sprids, i det fall att en ansökan enligt 9 § inte har lämnats till granskningsmyndigheten.

I anmälan skall uppges vem som gör anmälan, bildprogrammets ursprungliga namn och det namn som skall användas vid distributionen i Finland samt programframställaren, framställningslandet och programmets längd. I anmälan skall också redogöras för programmets huvudsakliga innehåll. På begäran skall en kopia av bildprogrammet sändas till granskningsmyndigheten.

Om en sådan anmälan som avses i 1 mom. inte har gjorts om ett bildprogram, skall den som visar eller sprider programmet sörja för att anmälan görs.

Anmälningsskyldigheten gäller inte bildprogram som visas inom verksamhet eller vid tillställningar som avses i 5 §.

12 §

Anteckningar

På ett bildprogram som skall visas och spridas eller i samband med det skall göras en tydlig anteckning av vilken framgång

1) programmets namn och längd samt det identifieringsnummer som granskningsmyndigheten har gett programmet,

2) programframställarens eller importörens namn,

3) uppgift om huruvida programmet har godkänts enligt denna lag för visning för och spridning bland personer under 18 år,

4) uppgift om den åldersgränssklassificering som granskningsmyndigheten har godkänt för programmet, ifall ett beslut om klassificering har fattats,

5) att sådana avsnitt som avses i 8 § 2 mom. har avlägsnats,

6) att anmälan om ett ogranskat bildprogram har gjorts till granskningsmyndigheten, samt

7) den rekommenderade åldersgränsen för ett ogranskat interaktivt program med beaktande av åldersgränserna enligt 8 §.

Granskningsmyndigheten beslutar närmare om hur de uppgifter som avses i 1 mom. skall antecknas.

4 kap.

Granskningsmyndighet

13 §

Granskningsmyndighet

Granskningsmyndighet enligt denna lag är Statens filmgranskningsbyrå.

14 §

Granskning av bildprogram

Granskningsmyndigheten förordnar en eller flera granskare att granska ett bildprogram enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Om de granskare som deltar i granskningen är av olika åsikt, gäller som beslut den åsikt som flertalet av granskarna kan anses ha omfattat, samt om rösterna faller lika, den åsikt som är förmånligare för den som ansöker om tillstånd.

Vissa av granskarna skall vara förtrogna med frågor som gäller barns utveckling och vissa med visuell kommunikation.

Granskningsmyndigheten kan anlita sakkunniga vid granskningen.

15 §

Register över bildprogram

Granskningsmyndigheten skall föra register över de bildprogram som i enlighet med denna lag har anmälts till den och som den har granskat. Var och en har rätt att få uppgifter ur registret.

I registret över bildprogram som anmälts till granskningsmyndigheten antecknas

1) bildprogrammets namn, längd och framställningsår,

2) det identifieringsnummer som granskningsmyndigheten har gett bildprogrammet, samt

3) bildprogrammets framställare och importör.

I registret över bildprogram som granskats av granskningsmyndigheten antecknas utöver de uppgifter som avses i 2 mom.

1) den som ansöker om granskning,
2) innehållet i granskningsmyndighetens beslut och datum för beslutet,

3) den dag då beslutet vunnit laga kraft, samt

4) uppgifter om besvär och beslut som meddelats med anledning av besvaren, ifall granskningsmyndighetens beslut har överklagats.

16 §

Förteckning över granskade bildprogram

Granskningsmyndigheten skall på bestämda tider publicera en förteckning över granskade bildprogram. I förteckningen skall för varje bildprogram anges namn, längd och identifieringsnummer samt innehållet i granskningsbeslutet.

17 §

Utlåtanden av granskningsmyndigheten

Granskningsmyndigheten ger på begäran utlåtanden till myndigheter när dessa behandlar ärenden som gäller bildprogram och som hör till deras behörighet.

5 kap.

Ändringssökande

18 §

Sökande av ändring i granskningsmyndighetens beslut

Ändring i granskningsmyndighetens beslut som gäller granskning, visning och spridning av bildprogram samt i beslut som gäller förrevisningstillstånd enligt 6 § får sökas hos statens filmnämnd genom besvär. Om sökande av ändring gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i avgifter för granskningsmyndighetens eller statens filmnämnds beslut söks på det sätt som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Filmnämnden skall behandla besvaren i brådskande ordning.

19 §

Statens filmnämnd

Statens filmnämnd består av en ordförande och en vice ordförande samt fyra andra medlemmar, som var och en skall ha en personlig ersättare. Statsrådet förordnar medlemmarna och ersättarna för tre år i sänder.

På jäv för nämndens medlemmar tillämpas bestämmelserna om jäv för domare.

Nämndens ordförande och vice ordförande skall ha avlagt juris kandidatexamen. Av de andra medlemmarna och ersättarna skall vissa vara förtrogna med frågor som gäller barns utveckling och vissa med visuell kommunikation. Nämnden kan anlita sakkunniga.

Nämnden är beslutförför då ordföranden eller vice ordföranden, en medlem som är förtrogen med frågor som gäller barns utveckling och minst en annan medlem är närvarande. Som nämndens beslut gäller den åsikt som flertalet av medlemmarna omfattar och, om rösterna faller lika, den åsikt som är förmånligare för den som söker ändring.

20 §

Sökande av ändring i statens filmnämnds beslut

Ändring i ett beslut av statens filmnämnd får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Besvären skall behandlas i brådsökande ordning.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

21 §

Avgifter

För granskningsmyndighetens och statens filmnämnds beslut enligt denna lag kan en avgift tas ut, vars storlek bestäms med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten och en förordning av undervisningsministeriet som utfärdas med stöd av den.

22 §

Bildprogramupptagningars offentlighet

Ett bildprogram som sänts till granskningsmyndigheten skall hållas hemligt, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgift om detta inte kränker upphovsrätten till programmet eller vållar den som lämnat in ansökan om granskning eller någon annan som har del i saken ekonomisk skada eller äventyrar syftet med granskningen. På granskningsmyndighetens handlingar tillämpas i övrigt lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999).

23 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen

1) för personer under 18 år visar eller bland dem sprider ett bildprogram innan det har godkänts för visning för och spridning bland minderåriga på det sätt som föreskrivs i denna lag,

2) visar eller sprider ett bildprogram för vilket inte har gjorts anmälan till granskningsmyndigheten enligt 11 §, eller

3) visar eller sprider ett bildprogram på vilket eller i samband med vilket inte finns anteckningar i enlighet med 12 §,

skall, om inte gärningen är straffbar enligt 17 kap. 17, 18 eller 18 a § strafflagen (39/1889) eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om granskning av bildprogram dömas till böter.

24 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om filmnämndens sammanträden, ordförandens uppgifter, undertecknande av beslut och utlåtanden, medlemmarnas arvoden, om att medlemmarna skall svära domareden samt om beredningen i övrigt av ärenden i filmnämnden utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

**Ikraftträdelse- och
övergångsbestämmelser**

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

- 1) lagen den 29 maj 1965 om filmgranskning (299/1965),
- 2) lagen den 29 maj 1965 om förrättande av filmgranskning (300/1965), samt
- 3) lagen den 24 juli 1987 om granskning av videoprogram och andra bildprogram (697/1987).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

26 §

Övergångsbestämmelse

I ett ärende som är anhängigt vid Statens filmgranskningsbyrå, statens filmnämnd eller en domstol när denna lag träder i kraft iakt-

tas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. Gäller en ansökan om granskning som har gjorts före lagens ikraftträdande en sådan film eller något annat bildprogram som enligt denna lag inte behöver granskas, behandlas ansökan som en anmälan om ett bildprogram enligt denna lag. Gäller en ansökan en åldersgränssklassificering för minderåriga, iakttas bestämmelserna i denna lag.

Åldersgränserna 16 och 14 år, som föreskrivits i beslut som gäller granskning av bildprogram som godkänts för visning för och spridning bland personer under 18 år innan denna lag har trätt i kraft, ändras vid ikraftträdandet till den i denna lag avsedda åldersgränsen 15 år, åldersgränserna 12 och 10 år till 11 år samt åldersgränserna 8 och 6 år till 7 år.

I fråga om sådana filmer och andra bildprogram som enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft inte har godkänts för visning för eller spridning bland 18 år fyllda skall göras en anmälan enligt 11 § till Statens filmgranskningsbyrå innan de visas för eller sprids bland personer som uppnått myndig ålder. Anmälan behöver dock inte göras i fråga om bildprogram som enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet är befriade från granskning.

Lag**om Statens filmgranskningsbyrå**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

För granskningen av filmer och andra bildprogram finns Statens filmgranskningsbyrå. Byrån lyder under undervisningsministeriet.

Statens filmgranskningsbyrå sköter uppgiften som granskningsmyndighet enligt lagen om granskning av bildprogram (/). Dessutom skall filmgranskningsbyrån sköta de övriga uppgifter som särskilt åläggs den i lag eller förordning av statsrådet.

2 §

Filmgranskningsbyrån har en direktion vars uppgifter, sammansättning och tillsättning bestäms genom förordning av statsrådet.

3 §

Närmare bestämmelser om filmgranskningsbyråns uppgifter, tjänster och behörighetsvillkoren för dem, tjänstemännens upp-

gifter och förvaltningen i övrigt utfärdas genom förordning av statsrådet och med stöd av den i en arbetsordning.

4 §

Denna lag träder i kraft den

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 17 kap. strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 17 kap. 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 563/1998, samt
fogas till 17 kap. en ny 18 a § som följer:

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

17 §

Spridning av våldsskildring

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas inte, om det skall anses befogat att återge våld på grund av att filmen eller upptagningen är av sådan natur att den tjänar spridning av information eller på grund av att den uppenbart har ett konstnärligt värde. Har den framställning som filmen eller upptagningen innehåller granskats och godkänts för visning och spridning enligt lagen om granskning av bildprogram (/), skall 1 mom. inte heller tillämpas. Har tillverkaren eller importören av upptagningen uppenbart haft för avsikt att låta den framställning som ingår i upptagningen granskas på ovan avsett sätt före saluförandet, utbudandet till uthyrning eller överlåtelsen av upptagningen, skall för tillverkningen eller importen inte dömas till straff med stöd av 1 mom.

18 a §

Olaglig visning eller spridning av bildprogram bland minderåriga

Den som offentligt

1) för personer under 18 år visar eller bland dem sprider ett bildprogram som inte har godkänts för visning eller spridning med stöd av 8 § lagen om granskning av bildprogram,

2) visar eller sprider ett bildprogram i strid med den åldersgränsklassificering som fastställts med stöd av 8 § i nämnda lag, eller

3) för personer under 18 år visar eller bland dem sprider ett ogranskat bildprogram, som enligt 8 § i nämnda lag borde ha förbjudits eller för vars visning eller spridning borde ha fastställts en i förhållande till personens ålder högre åldersgräns, om bildprogrammet hade granskats,

skall för *olovlig visning eller spridning av bildprogram bland minderåriga* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den

Lag

om ändring av 19 § lagen om televisions- och radioverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 19 §
1 mom. som följer:

19 §

Program skadliga för barns utveckling

En utövare av televisionsverksamhet skall
sörja för att sådana televisionsprogram som
på grund av våldsinslag eller sexuellt inne-
håll eller genom att inge skräck eller på

något annat jämförbart sätt är ägnade att
inverka skadligt på barns utveckling sänds
på en tid då barn i allmänhet inte ser tele-
visionsprogram.

Denna lag träder i kraft den _____.

Helsingfors den 21 juni 2000
